

۲۲ بهمن ۱۳۵۷؛ پایان رژیم

یکشنبه ۲۲ بهمن ۱۳۵۷؛ پیروزی انقلاب اسلامی به رهبری امام خمینی و سقوط رژیم شاهنشاهی مهم‌ترین خبر امروز بود.

یکشنبه ۲۲ بهمن ۱۳۵۷؛ پیروزی انقلاب اسلامی به رهبری امام خمینی و سقوط رژیم شاهنشاهی مهم‌ترین خبر امروز بود.

به گزارش ایسنا، سرانجام بعد از سال‌ها مبارزات مردم ایران به رهبری امام خمینی علیه رژیم پهلوی و چند ماه مبارزه مستمر و تظاهرات خیابانی، امروز مراکز حساس حکومتی به دست مردم فتح شد و انقلاب اسلامی عملاً به پیروزی رسید.

امروز در حالی که همه خیابان‌ها شاهد حضور جوانان مسلح بود، در ساعت ۱۰:۳۰، شورای عالی ارتش با شرکت رئیس ستاد، وزیر جنگ و اکثر فرماندهان تشکیل جلسه داد و پس از مذاکرات بسیار، طی اعلامیه‌ای، بی‌طرفی ارتش را اعلام کرد. این اعلامیه زمانی از رادیو پخش شد که شهر پر بود از مردم مسلحی که سوار بر خودروهای نظامی بودند. در این اعلامیه آمده است: با توجه به تحولات اخیر کشور، شورای عالی ارتش در ساعت ده و نیم امروز بیست و دوم بهمن سال هزار و سیصد و پنجاه و هفت، به اتفاق آرا تصمیم گرفته شد که برای جلوگیری از هرج و مرج و خونریزی بیشتر، بی‌طرفی خود را در مناقشات سیاسی فعلی اعلام و به یگان‌های نظامی دستور داده شد به پادگان‌های خود مراجعت نمایند. ارتش ایران همواره پشتیبان ملت شریف و نجیب و وطن پرست ایران بوده و خواهد بود و از خواسته‌های ملت شریف با تمام قدرت پشتیبانی می‌نماید.

مهندس بازرگان نخست‌وزیر دولت موقت هم در یک نطق تلویزیونی، از آحاد مختلف مردم و خصوصاً از اعلام بی‌طرفی ارتش در مسائل سیاسی تشکر کرد.

صبح امروز ستاد ژاندارمری در میدان ۲۴ اسفند (انقلاب) سقوط کرد و به دست افراد نیروی هوایی، دریایی، چریک‌ها و مردم افتاد. وقتی به این مرکز نظامی هجوم برده شد گروهی از مأموران اسلحه‌های خود را بالا گرفتند و تسلیم شدند. پیش از ظهر امروز دومین اطلاعیه ارتش مردم صادر و به صورت دست‌نویس بین نیروهای مسلح پخش و روی دیوارها نصب شد. در این اطلاعیه از مردم خواسته شده است که در شهر نهایت همکاری را با افراد مسلح ارتش مردم داشته باشند. همچنین از مردم خواسته شده که ضمن حفظ آمادگی خود برای هرگونه کمک مورد نیاز شب‌ها به خیابان‌ها نیایند تا مردان مسلح بتوانند هر هجومی را با کمترین تلفات سرکوب کنند. این اعلامیه همچنین به مردم هشدار داده که "هر لحظه امکان دارد افراد گارد شاهنشاهی حمله کنند."

امروز با کمک نیروهای ارتش که به مردم پیوستند، چریک‌های حاضر در تهران و مردم اسلحه به دست بسیاری از نقاط تهران در تصرف مردم درآمده و اکثر کلانتری‌ها، چند پاسگاه ژاندارمری و قرارگاه پلیس و ارتش به تصرف مردم مسلح درآمده است. امروز اولین تهاجم سنگین لشکر گارد، در هم کوبیده شد و از ۳۰ دستگاه تانک اعزامی، فقط چند دستگاه توانستند خود را از معرکه نجات دهند. همچنین کلانتری شش در خیابان گرگان، که رئیس و معاون آن نقش مهمی در سرکوب مردم انقلابی این خیابان و کشتار آنان در ماه‌های گذشته داشتند، مورد تهاجم قرار گرفت و هر دو فرد مذکور در همان لحظات اولیه کشته شدند، ولی سایر افسران این کلانتری از پشت بام به مقاومت و تیراندازی به سوی مردم دست زدند.

امروز زندان قصر در ساعت ۱۰، مورد تهاجم همه‌جانبه قرار گرفت. این زندان که بزرگ‌ترین زندان ایران بود شاهد به زنجیر کشیدن هزاران نفر از افراد انقلابی و شکنجه و کشتار آنان در طی سالیان گذشته بود. تصرف این زندان حدود یک ساعت به طول انجامید. در طی آن شماری از مردم، به شهادت رسیدند و با خون خود درهای این زندان را گشودند و زندانیان را آزاد کردند. از طرفی پادگان حشمتیه که از ساعت هفت بامداد به محاصره درآمده و فرمانده آن به نام سرهنگ ارمی کشته شده بود، با وجود مقاومتی که کرد حدود ساعت ۱۳ بانفوذ مردم انقلابی از دیوار شرقی آن به داخل پادگان و فرار عده‌ای سرباز و درجه‌دار و افسر، با لباس شخصی، به تصرف درآمد.

از سوی دیگر در همان لحظاتی که پادگان باغ شاه مورد تهاجم مردم قرار گرفته بود، کمیته مشترک و زندان شهربانی،

مرکز شکنجه و جنایت ساواک و شهربانی نیز محاصره شد و درگیری میان مردم و مأموران ساواک و شهربانی آغاز شد. درگیری با مقاومت این مأموران تا حدود ساعت ۱۶ ادامه یافت و سرانجام با وارد شدن یکی از تانک های غنیمتی و شلیک بی امان آن و درهم کوبیده شدن ساختمان کمیته مشترک، مقاومت مأموران آن در هم کوبیده شد و این شکنجه گاه به تصرف مردم درآمد.

امروز همچنین کاخ گلستان، مرکز رادیو ایران و ژاندارمری کل کشور به دست مردم افتاد. شهربانی کل کشور، دانشکده افسری، دانشکده پلیس و دبیرستان نظام نیز به دست نیروهای مردمی فتح شد. مردم، زندان کمیته [کمیته مشترک ضدخرابکاری] را که مرکز بازجویی و شکنجه متهمان سیاسی بود، به تصرف درآوردند و زندانیان را آزاد کردند. تا غروب این روز، تمام کلانتری ها، پادگان ها، پاسگاه ها و مراکز نظامی به دست مردم افتاد، زندان قصر، زندان جمشیدیه نیز تصرف شد و زندانیان آن ها فرار کردند، اما توسط مردم دستگیر شده و به مدرسه رفاه و محل شورای انقلاب – برده شدند.

امروز فرمانداری نظامی آخرین اطلاعیه خود را صادر کرد. به موجب این اطلاعیه از نظامیان خواسته شد که برای اجرای تصمیم شورای عالی ارتش به پادگان های خود برگردند. از طرفی در حالی که مردم به سوی کاخ نخست وزیری در حرکت بودند، بختیار که پس از فرار نظامیان با تعداد کمی محافظ تنها مانده بود ناهار خود را نیمه تمام رها کرد و از در پشتی ساختمان نخست وزیری گریخت. گارد نخست وزیری، بدون هیچ مقاومتی تسلیم شد و کاخ به تصرف مردم درآمد. سپهبد رحیمی (فرماندار نظامی تهران و رئیس شهربانی) به دست مردم اسیر شد و سرلشکر ناجی (فرمانده گارد جاویدان) در حوالی میدان فوزیه (امام حسین) در جریان زد و خورد به ضرب گلوله ای کشته شد. نعمت الله نصیری رئیس ساواک هم توسط مردم بازداشت شد.

امام خمینی هم در پیامی خطاب به مردم گفتند: توجه داشته باشید که انقلاب ما از نظر پیروزی بر دشمن هنوز به پایان نرسیده است. با دولت موقت اسلامی همکاری نمائید تا با حول و قوه الهی هر چه زودتر با همکاری یکدیگر، ایران اسلامی آباد و آزاد را مورد غبطه جهانیان بسازیم.

تصرف رادیو و تلویزیون نظامی به دست مردم به نوعی فتح آخرین سنگر توسط انقلابیون بود. در آخرین لحظه ها گوینده رادیو پیامی را که از سوی آیت الله طالقانی رسیده بود، خواند و سپس برنامه قطع شد. در آن پیام از کارکنان اعتصابی رادیو و تلویزیون خواسته شده بود تا به سرکار خود بازگردند. پس از سکوتی نسبتاً طولانی، رادیو دوباره آغاز به کار کرد. صدای گوینده از شدت هیجان می لرزید و این پیام از رادیو پخش شد: «توجه توجه … این صدای انقلاب ملت ایران است …»

انتهای پیام

منابع:

آرشیو روزنامه اطلاعات

آرشیو روزنامه کیهان

آرشیو روزنامه آیندگان

کتاب انقلاب و پیروزی؛ کارنامه و خاطرات سال های ۱۳۵۷ و ۱۳۵۸ اکبر هاشمی رفسنجانی به اهتمام عباس بشیری، دفتر نشر معارف انقلاب

جلد دوم کتاب روزشمار تاریخ ایران از مشروطه تا انقلاب اسلامی تألیف باقر عاقلی، نشر گفتار